

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Prænotanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

§. II.

Quomodo peccatum veniale sit dispositio ad mortale?

5. **CONCLUSIO SECUNDA.** Peccatum veniale potest esse dispositio ad mortale, aliquando directa, aliquando vero indirecta. S. D. a. 3. & seqq. & habetur Eccli. 19. *Qui spernit modicam, paulatim decidet.*

Ratio primæ partis est: Quod minuit vires ad superandas tentationes & difficultates occurrentes in observantia præceptorum, est aliquo modo dispositio ad mortale; sed peccata venialia has vires minuunt, quippe fervorem charitatis & abundantiam divinorum auxiliorum.

Ratio secundæ partis est: Quia voluntas per actus imperfectos, ob levitatem materie vel defectum plenæ advertentiæ, disponitur ad actus perfectos ejusdem generis vel speciei: sed hoc est directe disponi: ergo.

Ratio tertiæ partis est: quia peccata ex genere suo venialia, cum specie sint distincta à mortalibus, nullam habent subordinationem, & institutionem ad illa; solum ergo disponunt indirectè vel minuendo fervorem charitatis, vel gerando habitus vitiosos, vel augendo peccatis affectum erga res creatas, ut tandem non vereantur propter illas graviora etiam præcepta transgredi.

ARTICULUS III.

In quo formaliter consistat macula peccati venialis?

SUMMARI A.

1. Datur macula peccati venialis.
2. Qua non est simpliciter talis.
3. Fervor charitatis dividitur in intensivum & extensivum.
4. Quodnam sit impedimentum charitatis?
5. In quonam consistat fervor charitatis?
6. Quatuor effectus peccati venialis.
7. Macula peccati venialis non est peccatum non retrahendum.
8. Non etiam positiva adhesio ad res creatas.
9. Neque privatio actus à charitate eliciti, vel imperati.
10. Sed privatio fervoris extensivi.
11. Exponitur locus Angelici Doctoris.
12. Subiectum macule venialis est voluntas.

§. I.

Prænotanda.

1. **Notandum primò.** Etiam à veniali peccato aliquam maculam in anima relinqui; ita enim affirmat S. Script. quòd homines etiam iusti & Sancti non careant omni maculâ. Prov. 20. *Quis potest dicere: Mundum est cor meum?* Job. 15. *Quid est homo, ut immaculatus sit?* Job. 13. *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet.*
2. **Notandum secundò.** Hanc maculam peccati venialis non esse simpliciter sed secundum quid talem; neque per ipsam denominari hominem simpliciter immundum & maculatum, quemadmodum denominatur à macula peccati mortalis: nam per veniale non impeditur habitualis animæ nitore, quem percipit ex gratia & charitate, per quem anima secundum omnes suas vires exornatur & ordinatur in DEUM: magis igitur impedit splendorem actualem, qui provenit ex actibus diversarum virtutum: neque minuit ipsam charitatem, sed fervorem charitatis. De quo
3. **Notandum tertio.** Fervorem charitatis alium dici intensivum, alium verò extensivum. Intensivus est gradualis perfectio, seu intensio, quæ in habitu, vel actu charitatis reperitur. Extensivus est habitus & promptitudo charitatis, quæ per varios actus, sive elicitos sive imperatos, sua-

viter & promptè movetur in DEUM. Cum enim charitas in aliarum virtutum actus tenquam eundem radix & regina imperativè influat, tunc dicitur esse extensivè ferventior, quando non tantum in propriis actibus elicendis, sed etiam in aliarum virtutum & virtum inferiorum actibus imperandis ac dirigendis in DEUM nullam patitur impedimentum, ita ut per eum redundantiam in vires inferiores [Inquit S. D. 97. de malo, a. 1.] homo possit dicere illud psalmi 87. *Cor meum & caro mea exultaverunt in DEUM vivum.*

Notandum quartò. Prædictum impedimentum, ne charitas tam expedite feratur in DEUM, consistere in inclinatione inordinata voluntatis ad aliquid temporale, quæ per veniale peccatum relinquitur, quamdiu enim talis inordinata adhesio durat, vi cuius voluntas offerente se oportunitate circa illud objectum inordinatè se gereret, tamdiu charitas non ita expedite circa illud objectum versari, idè in DEUM referre potest. Quantò verò quisque à terrenarum rerum affectu est purior: tantò fit cum DEO familiarior. Ideoque S. D. ad remissionem peccati venialis requirit amotionem istius impedimenti 3. p. q. 87. ad 3. dicens: *Ad tollendam maculam venialis peccati requiritur aliquis actus procedens ex gratia, per quam removeatur voluntas nata adhesio ad rem temporalem.*

Notandum quintò. Fervorem extensivum seu habitatem prædictam charitatis non consistere in aliqua entitate modali superaddita ad habitum charitatis, ut vult Jo. à S. Th. siquidem has modalitates ut superfluas universim rejectas suppono. Neque in ipso actu charitatis elicito, vel imperato: quia habitus non se actu extendit ad aliquod objectum, nisi ut potens se extendente, adeoque per prius concipitur habitualis extensio in actu primo, quàm actualis & in actu secundo. Neque tertio consistit in habitu charitatis præcisè secundum se spectato, is enim per veniale peccatum non tollitur, aut minuitur: consistit ergo in habitu charitatis, quatenus connotante certa quadam requisita extrinseca, quæ sunt triplicia. Primò voluntas expedita ab impedimento inordinatæ adhesionis; secundò ob-

fecta & materiae diversarum virtutum; tertio abundantia & specialia auxilia divinae gratiae, quibus mediantibus in suos actus elicitos, vel imperatos suaviter procedat. Hoc ipso quippe quod voluntas careat inordinata adhaesione ad res creatas, charitas divina habet jus acceptabilitatis ad specialiora auxilia divinae gratiae pro variarum virtutum actibus imperandis: quae de causa recte ab Elparza vocatur familiaritas cum DEO: nam sicut amicitia simpliciter consistit in charitate: ita familiaritas, quae est flos amicitiae, & extensiva perfectio ipsius, consistit in amabili jure ad abundantiora auxilia divinae gratiae pro variarum virtutum actibus exercendis.

6. Notandum sextò. Ex hucusque dictis constare, quatuor effectus à peccato veniali relinqui. Primus est inordinata adhaesio ad rem temporalem: Secundus carentia illius nitoris, quem anima habuisset, per actus virtutum, si in ordinatà illà adhaesione non posuisset impedimentum. Tertius est carentia acceptabilitatis & juris amicabilem ad abundantiora gratiae efficacis auxilia. Et quartus minor facilitas extensiva, seu major tepiditas ad exercendos charitatis, aliarumque virtutum actus. His positis quaeritur, in quonam istorum formaliter consistat macula peccati venialis?

§. II.

Resolutio quaestionis.

7. **CONCLUSIO.** Macula peccati venialis formaliter non consistit in peccato praeterito non revocato, (2) neque in positiva inclinatione & adhaesione ad res creatas (3) neque in privatione vel absentia actuum charitatis (4) sed in privatione fervoris extensis charitatis primum expositi.

Ratio primae partis est primò, quia S. Scripti, dicit, hominem etiam per peccatum veniale maculari: ergo cum hoc sit fundamentum maculam peccati mortalis constituendi in aliquo, quod sit animae intrinsecum, etiam est fundamentum idem asserendi de macula peccati venialis: sed peccatum praeteritum non est intrinsecum animae: ergo.

Secundò. Macula ut sic significat formaliter privativam carentiam alicujus nitoris debiti: ergo etiam macula peccati venialis. Tertio. Si macula venialis formaliter consisteret in peccato praeterito, tunc non remitteretur formaliter nisi per actum formaliter aut virtualiter oppositum: sed hoc non posse dici constabit ex probatione tertiae partis.

8. Ratio secundae partis praeter modò dictas ulterius est primò. Conversio habitualis in mortali se habet tanquam materiale: ergo etiam in macula venialis peccati ita se habet. Secundò. Contactus corporeus non est ipsa macula corporea, sed causa & dispositio ad ipsam: ergo etiam inordinata adhaesio ad res creatas, quae est quasi contactus animae, non est ipsa macula, sed dispositio ad ipsam. Tertio. Omne ens positivum est à DEO: macula non est à DEO: ergo non potest esse formaliter ens positivum.

9. Ratio tertiae partis est: si macula peccati venialis consisteret in privatione actus à charitate elicitis, vel imperatis, tunc veniale non posset remitti nisi posito ejusmodi actu: quia privatio

non tollitur nisi per formam oppositam: sed consequens est falsum: ergo. Minor probatur: Venialia remittuntur in Sacramento ex opere operato per infusionem gratiae, dummodo saltem per virtuales attritionem homo sit dispositus ad ipsorum remissionem: sed in eo casu non semper adest actus charitatis: ergo. Majorem habet S. D. in 3. p. q. 87. a. 3. in c. dicens: *Per Sacramenta nova legis remitti peccata venialia, in quantum per illa infunditur gratia.* Minor probatur: partim quia experientia constat, in suscipiente Sacramentum non semper excitari actum charitatis, praesertim si sit distractus, vel ante completum Sacramentum incidat in phrenesin, &c: partim quia si remissio venialium in Sacramento fieret per excitatos actus charitatis, remissio magis fieret ex opere operantis, quam ex opere operato: neque Sacramenta haberent majorem virtutem ad remissionem venialium, quam habeant sacramentalia, quod est contrarium doctrinae D. Th. remissionem venialium per Sacramenta expressè distinguens ab illa quae fit per sacramentalia, dum loco cit. ita loquitur: *Remissio per Sacramenta fit in quantum infunditur gratia & per infusionem gratiae tolluntur venialia: per sacramentalia vero, in quantum sunt cum aliquo motu dejectionis peccati, vel reverentiae in DEUM.*

Ratio quartae partis est: Macula peccati venialis debet formaliter consistere in defectu & carentia morali alicujus nitoris debiti inesse animae: sed alius nitor non est assignabilis, quam ipse fervor & extrinseca perfectio charitatis: ergo. Minor probatur: Ille nitor vel esset ipsa entitas & habitus charitatis, vel actus, vel intentio, vel modalis perfectio, vel tandem extensiva & connotativa perfectio ipsius. Non est ipse habitus vel intentio ipsius, quia per veniale nec amittitur, nec minuitur: non actus, quia iste ad remissionem peccati venialis non requiritur: non modus, quia non datur: superest ergo ut sit connotativa & extensiva perfectio charitatis.

Objicies auctoritatem S. D. hic q. 89. a. 1. in 1. c. dicens, quod peccatum veniale tantum inducat maculam secundum quid, et quod non tollat permanentem nitorem gratiae & charitatis, sed transeuntem, & quasi extrinsecum, qui reluctet in actibus charitatis. Ergo videtur D. Th. maculam peccati constituere in privatione ipsorum actuum charitatis.

Respondeo per veniale tolli nitorem ipsorum actuum consecutivè, formalis verò & per prius fervorem extensivum: qui ipse fervor cum facilis modis modò minuat, modò recuperetur, non tam habet rationem nitoris permanentis, quam transeuntis: ideoque privatio ipsius non est macula simpliciter, sed secundum quid; praesertim cum potius sit privatio moralis, quam physica: sicut & ipse fervor potius est forma moralis, quam physica.

Colliges ex dictis: sicuti subjectum proximum maculae peccati mortalis est ipsa anima substantia, siquidem forma opposita, nempe gratia sanctificans, in ipsa anima substantia subjectatur: sic ex opposito proximum subjectum maculae venialis esse voluntatem; quippe in qua fervor charitatis ceu forma opposita subjectatur.

ARTI-